

Yrittäjät

YRITYKSEN ILMASTO- OPAS

JOHDANTO

Ilmastonmuutos on aikamme suurimpia uhkia, joka koskettaa meitä kaikkia. Se vaikuttaa muun muassa ruoan ja veden riittävyyteen sekä luonnon monimuotoisuuteen. Sään muutokset ja ääri-ilmiöt synnyttävät myös kustannuksia niin kotimaassa kuin maailmalla. Elinolosuhteiden heikkeneminen kasvattaa ympäristöpakolaisvirtoja, mikä voi vaikuttaa yhteiskuntajärjestykseen. Tämä kaikki tulee vaikuttamaan talouteen sekä yrittäjyyteen ja yrityksiin – siis sinuun.

Ympäristön huomioon ottaminen ei ole välttämätön paha; se voi olla myös kilpailu- ja erottautumistekijä. Se voi olla myös tie kohti parempaa ja tuottavampaa bisnestä.

Pienten ja keskisuurten yritysten päätöksillä on väliä, sillä ilmastonmuutoksen torjunnassa pienet ovat usein isoja ketterämpiä. Yhdessä pienistä ratkaisuista voi syntyä suuria virtoja – jopa ilmiöitä, joilla muutetaan maailmaa. Nämä ratkaisut eivät usein aiheuta edes suuria investointitarpeita, vaan tuovat viivan alle selvää säästöä.

Mitä voit tehdä?

Tässä oppaassa esittelemme yksinkertaisia keinoja, joilla voit torjua ilmastonmuutosta yritystoiminnassasi. Valitse esimerkiksi 10 asiaa, joihin voit sitoutua seuraavien kuukausien aikana. Kun niistä tulee rutiinia, valitse seuraavat 10. Päivittäisillä valinnoillasi on väliä sekä kotona että töissä!

Yrittäjät

Sisällysluettelo

S. 2

Johdanto

S. 4

1. Energian käyttö

S. 6

2. Jätteiden lajittelu, kierrätys ja kiertotalous

S. 8

3. Liikkuminen, matkustaminen ja logistiikka

S. 9

4. Hankinnat

S. 10

5. Toimistotyöskentely

S. 12

6. Oma markkinointi

S. 13

7. Henkilöstö

S. 14

8. Asenteet

S. 15

9. Veden käyttö

S. 16

10. Ruoka

S. 16

11. Päästökompensointi

S. 18

Suomen yrittäjien jäsenyys

OMAT MUISTIINPANOT

1

ENERGIAN KÄYTTÖ

Siirtyminen fossiilisista polttoaineista vähäpäästöisiin tai päästöttömiin energiamuotoihin hillitsee ilmastonmuutoksen etenemistä. Fossiilisten polttoaineiden, kuten kivihiili ja öljy, käyttö tuottaa ilmakehään hiilidioksidia, joka kiihdyttää ilmaston lämpenemistä. Myös energiatehokkuustoimilla pystytään vähentämään tarvittavaa energian määrää ja näin vähentämään fossiilisten polttoaineiden käyttöä.

1. Vähennä energiankulutusta alentamalla työpaikkasi sisälämpötilaa. Kolmen asteen ero entiseen voi tuottaa jopa 20 prosentin säästön energiankulutuksessa.

2. Vähennä yrityksesi hiilijalanjälkeä suositamalla sähkösopimuksissa puhtailla tai vähäpäästöisillä tuotantomuodoilla tuotettua sähköä. Jos yrityksesi toimii vuokratiloissa, ota yhteys tilojen omistajaan ja ehdota vaihtoehtoisia energiamuotoja.

3. Harkitse pienimuotoista ja puhdasta omaa energiantuotantoa, kuten aurinkopaneelien tai lämpöpumppujen hyödyntämistä. Vaikka et pystyisi korvaamaan niillä kaikkea energiantuotantoa, saat puhdasta sähköä tai lämpöä omaan käyttöösi. Siten leikkaat ostettavan energian määrää. Apua tähän voit saada esimerkiksi Business Finlandin Energiatuki -sivuilta.

4. Pidä ikkunat kiinni, jos ilmastointi tai lämmitys on päällä. Muutoin kulutat turhaa energiaa.

5. Vältä ilmastointia ja lämmitystä tiloissa, jotka ovat käytössä harvoin tai eivät ollenkaan.

6. Harkitse älykkäitä lämmitysjärjestelmiä. Markkinoilla on jo investointikuluiltaan pieniä älykkäitä termostaatteja, jotka liitetään osaksi olemassa olevaa järjestelmää. Älykäs termostaatti esimerkiksi nostaa tilojen lämpötilaa niiden ollessa käytössä ja laskee sitä yöksi ja viikonlopuiksi. Kun järjestelmän hankkii palveluna kuukausimaksulla, se ei vaadi suuria investointeja. Se on helppo ja tehokas lämmitysenergian hallintatapa hukkalämmön vähentämiseen.

7. Vaihda tilojen valaistus loisteputkista kestävämpään led-valaistukseen. Se pudottaa valaistuksen energiankulutuksen lähelle nollaa.

8. Hyödynnä luonnonvaloa. Valoisaan aikaan lamppuja ei tarvitse pitää päällä.

9. Tiedosta oma kulutuksesi. Monet sähköä toimittavat yritykset tarjoavat sähköliittymään palvelua, jolla voi seurata omaa sähkönkulutustaan tuntikohtaisesti. Palvelusta huomaat esimerkiksi lämmitysjärjestelmän käyntihäiriöt ja voit puuttua niihin heti. Sähkönkulutuksesi voi pudota jopa 30 prosenttia vuodessa.

10. Paranna joka investointikierroksella. Mieti jokaisen uuden investoinnin yhteydessä sen mahdolliset ympäristövaikutukset sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä.

11. Teetä energiakatselmus. Energiakatselmus on perusteellinen selvitys rakennuksen energian ja veden käytöstä ja tehos-
tamismahdollisuuksista. Sen avulla löydät merkittävimmät keinot säästää energiaa ja sen kustannuksia. Valtio tukee pk-yritysten Motiva-mallin mukaisia energiakatselmuksia.

12. Hyödynnä verkkotyökaluja tai konsulttia. Verkosta löydät monia mittareita, joilla voit selvittää oman yrityksesi hiilijalanjäljen tai energiankulutuksen. Niistä voit myös inspiroitua ja löytää asioita, joihin et aiemmin ole tajunnut kiinnittää huomiota. Konsultti puolestaan pystyy ammattitaidollaan arvioimaan yrityksesi erityispiirteet ja laskemaan myös taloudellisen hyödyn hiilidioksidipäästöjen ja kilowattituntien lisäksi.

18. Etsi aktiivisesti vaihtoehtoja. Jos jokin materiaali tai raaka-aine kuljetetaan toiselta puolelta maapalloa, selvitä, löytyisikö samaa lähempää tai voisiko materiaalia tuottaa kotimaassa.
19. Tee yhteistyötä muiden yrittäjien kanssa. Kun jaat vaikkapa varastotilat tai työvälineet, ne eivät seiso tyhjän panttina. Hyvä esimerkki tämänkaltaisesta toimivasta jakamistaloudesta ovat kirjastot.
20. Panosta tuotesuunnitteluun. Suunnittele tuotteesi siten, että ne kestävät käytössä mahdollisimman kauan, että niitä on helppo huoltaa ja että elinkaaren lopussa ne on helppo kierrättää tai niiden osat voi uusiokäyttää.
21. Pidennä tuotteiden käyttöikää. Tarjoa niille esimerkiksi korjaus- ja huoltopalveluita.
22. Siirry palvelumyyntiin. Myy yksittäisten tuotteiden sijaan palveluita, kuten vuokrakoneita tai -vaatetusta.

4 HANKINNAT

Hankinnoilla on olennainen merkitys yrityksesi vastuullisuudessa. Materiaalitehokkaiden tuotteiden ja palveluiden elinkaaren aikana kulutetaan mahdollisimman vähän materiaalia, raaka-aineita ja luonnonvaroja. Sellaisiin hankintoihin panostamalla voit vähentää luonnonvarojen kulutusta. Energiatehokkaisiin laitteisiin ja tekniikkaan investointi voi maksaa itsensä takaisin alentuneina käyttö-kustannuksina.

29. Osta fiksusti. Älä tuijota investointi-kustannuksia ostohetkellä, vaan mieti jokaisen uuden investoinnin yhteydessä sen mahdolliset ympäristövaikutukset lyhyellä ja pitkällä aikavälillä.

30. Älä osta ylimääräistä. Tee ainoastaan välttämättömiä hankintoja. Aseta hankinnoille vähimmäisvaatimukset kuten energiatehokkuus, vähäpäästöisyys, ympäristöystävällisyys tai kierrätettävyyys.

31. Panosta kestäviin ja laadukkaisiin työvaatteisiin. Kun varusteet kestävät kulutusta, ne toimivat tehtävässään pitkään ja ovat helppoja puhdistaa, eikä uusia tarvitse ostaa jatkuvasti. Suosi ympäristöystävällisiä ja kestäviä materiaaleja, valmistustapoja ja valmistajia.

32. Vältä kertakäyttötuotteita. Luovu esimerkiksi kertakäyttöisistä aterimista ja astioista kokonaan ja korvaa paperiset käsipyyhkeet kankaisilla.

33. Kierrätä ja vuokraa. Monet tuotteet ja tavarat voit hankkia käytettyinä tai liisaamalla. Esimerkiksi kaikkien toimistokalusteiden ei tarvitse olla uusia.

34. Selvitä tuotteen tai palvelun elinkaaren ympäristövaikutukset. Esimerkiksi missä ja millaisissa oloissa käyttämäsi raaka-aineet valmistetaan? Miten niiden rahti hoidetaan? Millaisia päästöjä syntyy tuotteen valmistuksesta, ja voiko sitä kierrättää?

35. Suosi laatua. Valitse lähellä tuotettuja ja ympäristömerkittyjä tuotteita. Ympäristö-merkkejä ovat muun muassa Joutsenmerkki, Euroopan ympäristömerkki ja energiamerkit.

36. Ota huomioon pakkaukset ja niiden kierrätys. Suurpakkauksista syntyy vähemmän pakkausjätettä.

37. Harkitse sertifioituja tuotteita ja palveluita. Aloita esimerkiksi WWF:n suosittelemista sertifikaateista.

38. Tee tuotantoketjustasi mahdollisimman läpinäkyvä. Selvitä, mistä tuotteidesi raaka-aineet tulevat, kuka ne tuottaa ja millaisissa oloissa. Edellytä läpinäkyvyyttä niiltä ulkopuolisilta toimijoilta, joiden kanssa teet yhteistyötä.

5

TOIMISTOTYÖSKENTELY

Paperiton toimisto säästää sekä luontoa että tilaa, kun dokumentit käsitellään sähköisesti eikä arkistokaappeja tarvita. Digitaalinen asiointi ja pilvipalvelut nopeuttavat ja helpottavat työskentelyä ympäristöystävällisemmin.

39. Kysy kuitista erikseen. Älä tulosta asiakkaalle kuittia automaattisesti, vaan kysy tarvitseeko hän sitä.

40. Siirry sähköiseen. Vähennä tulostusta tai luovu siitä kokonaan.

41. Aseta tulostimen oletusasetukseksi kaksipuoleinen tulostaminen. Käytä tulosteissa pienempää fonttia, riviväliä ja marginaaleja, jotta yhdelle arkille mahtuu enemmän asiaa.

42. Editoi viimeiseen asti tietokoneella. Tulosta vasta viimeinen versio tiedostosta, jotta välttyt tulostamasta saman asiakirjan eri versioita.

43. Käytä paperia, joka on valmistettu kierrätyskuiduista. Jotta voisit maksimoida kierrätyspaperin osuuden paperinkulutussasi, joudut ehkä arvioimaan käyttämäsi paperin laatuvaatimukset uudelleen. Kuinka

valkoista käyttämäsi paperin todella tarvitsee olla? Voidaanko tuotteita ja niiden pakkauksia suunnitella niin, että kierrätyskuidusta valmistetun paperin osuutta voi kasvattaa?

44. Laadi paperin osto- ja käyttöpolitiikka. Tarkastele oman toimistosi ja tuotantolaitosten toimintatapoja paperinkulutuksen vähentämisen näkökulmasta. Suunnittele tuotteet ja pakkaukset sellaisiksi, että niissä tarvitaan mahdollisimman vähän puukuituja. Älä kuitenkaan vaihda materiaaleja kestävämpiin vaihtoehtoihin. Etsi paperilaatu, joka on tarkoituksiisi sopiva, mutta mahdollisimman kevyt.

45. Vaihda kannettaviin, kun olet investoimassa uusiin IT-laitteisiin. Läppärit kuluttavat vähemmän sähköä kuin pöytäkoneet.

46. Älä pidä sähkölaitteita latauksessa turhaan. Irrota laitteet latauksesta, kun niiden akku on täynnä.

47. Sammuta laitteet yöksi. Jos tietokoneet eivät tarvitse päivityksiä yöaikaan, katkaise virta yöksi. Tulostimien ja tietokoneiden valmiustilan kuluttama energia voi olla 3–13 prosenttia kotitalouden sähkönkulutuksesta. Valmiustilan huomaamatta kuluttamaa energiaa kutsutaan nimellä ”vampire power”, vampyyrivirta.

48. Vältä näytönsäästäjiä. Aseta toimiston tietokoneet nukahtamaan tai sammuttamaan tietyn ajan kuluttua käytön lopettamisesta. Se kuluttaa vähemmän energiaa kuin näytönsäästötila.

49. Suosi video- ja puhelinpalavereja. Myös moniin koulutuksiin ja seminaareihin voi osallistua verkossa omalta työpisteeltään.

- 50.** Anna mahdollisuus etätöihin, jos se on mahdollista työn luonteen kannalta. Yksikin etäpäivä viikossa vähentää matkustamisesta syntyviä päästöjä.
- 51.** Hanki kasveja. Oikeat kasvit parantavat toimiston viihtyisyyden lisäksi ilmanlaatua. Helppohoitoisia sisäilmaa puhdistavia toimistokasveja ovat esimerkiksi viirivehka, kirjorönsylilja ja limoviikuna.
- 52.** Sisusta vaalealla. Vaaleat pinnat ja huonekalut heijastavat valoa paremmin kuin tummat, mikä vähentää valaistuksen tarvetta.
- 53.** Laske aurinkoisina päivinä kaihtimet. Ne pitävät huoneen viileämpänä, eikä ilmastoinnin tai tuulettimien tarvitse käydä yhtä kovalla.
- 54.** Suosi helposti puhdistettavia pintoja. Siivouksessa säästyy siten sekä puhdistusaineita, sähköä että vettä.

[illegible]

Ympäristövastuulliset valinnat viestivät omista ja yrityksesi arvoista myös asiakkaille. Niiden avulla osoitat, että yritystäsi kiinnostaa ympäristön tila ja että teet sen eteen töitä. Ilmastotietoisuus on yhä yleisempi ilmiö, ja monelle vastuulliset ja ympäristöä säästävät valinnat ja teot ovat merkittäviä valintaperusteita tuotteiden tai palveluiden ostamiseen.

55. Siirry digitaaliseen markkinointiin. Se on ympäristöystävällisempää kuin perinteinen markkinointi.

56. Vaihda kevyempään paperilaatuun. 100 gramman paperin vaihtaminen 20 grammaa kevyempään vähentää kulutusta jopa 20 prosenttia.

57. Hyödynnä ilmastotekojasi markkinoinnissa. Asiakkaasi kiinnittävät entistä enemmän huomiota yritysten ilmastovastuullisuuteen. Kun teet muutoksia ilmastovaikutusten pienentämiseksi, kerro siitä asiakkaillesi.

58. Harkitse ympäristösertifiointia. Sertifikaatti on merkki siitä, että tuotteidesi tai palveluidesi raaka-aineissa, tuotannossa ja jakelussa toimitaan kestäväällä tavalla ympäristöä säästäen. Ne luovat myös hyviä kriteerejä, joiden pohjalta voit arvioida omaa toimintaasi ja peilata sitä siihen, mitä parhaimmat pystyvät tekemään.

Kun työpaikalla on käytössä yhdessä sovitut pelisäännöt, niiden noudattamisesta tulee luonnollinen osa arkea. Pieniltä ja arkisiltakin vaikuttavilla teoilla on merkitystä. Ympäristömyönteisessä ilmapiirissä säästöteot tapahtuvat huomaamatta.

59. Laadi yhteiset pelisäännöt. Sopikaa yhdessä henkilöstön kanssa esimerkiksi, että valot sammutetaan käyttämättömissä tiloissa tai että tiskikone käynnistetään vasta kun se on täysi.

60. Kartoita ja ideoi työntekijöidesi kanssa, mitä voitte tehdä. Varaa asiasta kokous ja kerää jo etukäteen ajatuksia sähköpostitse. Tee ympäristöajattelusta osa yrityksesi identiteettiä. Kun siitä tulee osa päivittäistä arkea, ympäristön ajattelu näkyy kaikessa toiminnassa ja viestinnässä.

61. Osallista henkilökuntasi mukaan tekemään ja seuraamaan. Kannusta säästämään ympäristöä esimerkiksi tarjoamalla useamman parkkipaikan sijaan pyörätelineitä tai palkitse sähköpyörän käytöstä kahvisetelillä.

62. Nimeä yrityksellesi ilmastovastaava. Hän on koko yrityksen ympäristöasioiden edistäjä. Jos et yrittäjänä delegoi, moni hyvä idea jää ajatuksen tasolle. Kerro myös asiakkaillesi, että yritykselläsi on oma ilmastovastaava.

63. Tee hyvää sydämellesi. Käytä portaita hissini sijaan ja pyörää enemmän kuin autoa. Ne kohottavat kuntoa ja liikkujan mielialaa ja säästävät ympäristöä.

64. Opettele uutta. Kun etsit ja jaat tietoa ympäristöystävällisistä vaihtoehtoista ja palveluntarjoajista henkilöstöllesi, opitte käyttökelpoista uutta asiaa, jota voi hyödyntää liiketoiminnassanne. Kartuta uutta osaamista koko yrityksessä. Jos rekrytointi ei ole mahdollista, kerrytä omaa ja nykyisen henkilöstösi tietoja ja taitoja. Erilainen osaaminen luo uusia innovaatioita ja tapoja toteuttaa asioita.

65. Ota perustiedot haltuun. Verkko on pullollaan ilmaisia oppaita, ohjeita ja webinaareja, joiden avulla saat kattavat pohjatiedot kiertotalouden hyödyntämisestä sekä kestävästä ja vihreästä liiketoiminnasta.

66. Kartoita säännöllisesti yrityksesi tilanne. Mitä tekemiäsi ympäristöystävällisiä toimia voisi vahvistaa entisestään, mitä voisit nostaa esille viestinnässä ja markkinoinnissa, mitä voisit päivittää ja mitkä ovat selkeitä kehityskohteita?

9

VEDEN KÄYTTÖ

Väestömääräämme nähden meillä on käytössämme runsaat vesivarastot, joiden kulutus on huoletonta. Veden pumppaamiseen, lämmitykseen ja jäteveden käsittelyyn kuluu kuitenkin suuria määriä energiaa. Unohdamme helposti tarkkailla myös ”piilokulutusta” eli tuotteiden valmistamiseen kulutettuja vesimääriä. Esimerkiksi kahvikupilliseen tarvittavan kahvijauheen tuottamiseen kuluu vettä jopa 140 litraa, ja osa tuosta vedestä käytetään muualla kuin Suomessa. Arkisilla teoilla on helppo vaikuttaa vedenkulutukseen.

- 71.** Käytä lämmintä vettä säästeliäästi, sillä veden lämmittäminen syö energiaa.

- 72.** Vältä veden turhaa valuttamista. Älä esimerkiksi pyöritä tiskikonetta vajaana.

- 73.** Tarjoa mahdollisuus juomakelpoiseen hanaveteen. Mitä vähemmän yksittäispakattuja vesipulloja, sitä vähemmän muovijätettä. Jos vesijohtoveteen ei ole mahdollisuutta, myös juoma-automaatti on hyvä vaihtoehto. Hanki kertakäyttömukien sijaan oikeat lasit.

- 74.** Varo tiputtelua. Hana, josta vuotaa pisara sekunnissa, voi kuluttaa yli 25 litraa vettä vuorokaudessa. Sulje hanat kunnolla ja huolla tiputtelevat hanat nopeasti.

OMAT MUISTIINPANOT

[illegible]

10

RUOKA

Ruoka tuottaa noin 20 prosenttia ihmisen aiheuttamista hiilidioksidipäästöistä eli yhtä suuren osan kuin liikenne. Kasvisruoan ympäristövaikutukset ovat lähes poikkeuksetta pienemmät kuin lihan ja maitotuotteiden. Suomessa heitetään vuosittain pois 400–500 miljoonaa kiloa syömäkel-poista ruokaa.

- 75. Lisää kasviperäistä ruokaa työpaikan tarjoiluissa, tilaisuuksissa ja kahvi-huoneissa.
 - 76. Suosi suomalaista ja lähiruokaa. Osta kausituotteita.
 - 77. Minimoi ruokahävikki, sillä se pienentää ympäristövaikutustasi tuntuvasti.
 - 78. Käytä suodatinkahvia kertakäyttöisten kahvikapselien sijaan. Käytä kierrätettyjä tai valkaisuun sopivia suodatinpapereita.
 - 79. Huolla jääkaappi säännöllisesti. Esimerkiksi putsauksella ja tiivisteiden vaihdolla varmistat, että jääkaappi toimii energiatehokkaasti, jolloin sen käyttöikä pitenee.

11

PÄÄSTÖKOMPENSOINTI

Päästö- tai hiilikompensaatio tarkoittaa rahallista hyvitystä, joka sijoitetaan päästöjen vähentämiseen tai nielujen kasvattamiseen tähtääviin projekteihin muualla. Näin voi korvata omaa kasvihuonepäästöjä aiheuttavaa toimintaa.

- 88.** Kompensoi sellaisia päästöjä, joiden määrään et voi yrityksesi kohdalla vaikuttaa.

LÄHTEET

Vinkki 11:

[https://www.motiva.fi/yriyukset/energia-ja_materiaalikatselmus/energiakatselmus]

Vinkki 44:

[Lähde: WWF, <https://wwf.fi/mediabank/5959.pdf>]

Vinkki 74:

Environment Canada

Veden käyttö:

Motiva.fi

Ruoka:

Arvio Suomessa vuosittain pois heitetystä ruoasta Luonnonvarakeskus Luken mukaan.

Opasta varten haastatellut asiantuntijat: lehtori ja projektipäällikkö Henna Knuutila, koulutus- ja tutkimusvastaava Sami Lyytinen, lehtori ja projektipäällikkö Rauli Lautkankare ja NollaE Oy:n toimitusjohtaja Nikolas Salomaa.

OMAT MUISTIINPANOT

[illegible]

SUOMEN YRITTÄJIEN JÄSENYYS

Jäseneksi liittymällä saat tarpeellista tietoa ja rahanarvoisia etuja.

Kun olet liittynyt jäseneksi, Suomen Yrittäjät yhdessä alue- sekä paikallisjärjestöjensä kanssa tarjoaa sinulle tuen, verkoston ja sparrauksen menestyksellesi. Autamme jäseniämme mm. seuraavin tavoin.

Maksuton laki- ja veroneuvonta

Hyödynnä maksutonta lakineuvontapalvelua – yhdellä puhelinsoitolla voit helposti säästää koko vuoden jäsenmaksun.

Sadan asiantuntijan joukko apuvoiminasi

Reilu sata asiantuntijaa odottaa soittoasi, valmiina kuuntelemaan ja neuvomaan. Puhelinneuvontamme on jäsenille maksutonta, ja vastaamme vuosittain noin 50 000 kysymykseen. Tarvitset sitten verogurua tai tietosuojakaasparttia, ohjaamme kysymyksesi oikealle henkilölle.

Edunvalvonta

Pidämme esillä yrittäjille tärkeitä teemoja monilla vaikuttamisen tasoilla.

Paikallinen verkosto

Yrittäjien tilaisuuksissa verkostoidut muiden yrittäjien kanssa paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti.

Rahanarvoisia jäsenetuja

Jäsenenä olet oikeutettu lukuisiin jäsenetuihin, joihin voit tutustua osoitteessa

www.yrittajat.fi/jasenedut

**VOIT LIITTYÄ
SUOMEN YRITTÄJIEN
JÄSENEKSI TÄÄLLÄ:**

yrittajat.fi/liity

Yrittäjyyden puolesta.

Yrittäjät

KYLLIKINPORTTI 2, 00240 HELSINKI

PL 999, 00101 HELSINKI

(09) 229 221, TOIMISTO@YRITTAJAT.FI

WWW.YRITTAJÄT.FI